

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

פרק עשירי כל התדיר

כל התדיר מחבירו קודם את חבירו

מי שבאו לידו שתי מצוות, ואחת מהן תדירה מחברתה, כגון שיש לו להקריב שני קרבנות שאחד תדיר מחבירו, עליו להקדים את התדיר לזה שאינו תדיר. **ולפיכך:**

קרבן **תמיד** [שהוא תדיר בכל יום] קודם לכל קרבנות המוספים [שאינם תדירים בכל יום]

קרבן **מוסף שבת** [שהוא תדיר בכל שבת] קודם לקרבן מוסף ראש חודש [שאינו בא אלא בראש חודש].

קרבן **מוסף ראש חודש** [שהוא תדיר בכל חודש] קודם לקרבן **מוסף ראש השנה** [שאינו בא אלא פעם אחת בשנה].

דין קדימה של קרבן התמיד לשאר קרבנות המוספים **מפורש בתורה**, שנאמר בהקרבת המוספים, "מִלְבַּד עֲלֵת הַבֶּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתְּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה", כלומר מלבד עולת התמיד העשויה כבר תעשו גם את המוספים.

ומכל מקום לא רק תדירות התמיד, שהיא כל יום, חשובה להקדימו לקרבנות אחרים, אלא כל שהוא תדיר לחבירו קודם אותו מהתורה, ונחלקו חכמים מניין דין זה למד.

- **לדעת רבי אילעא**, דין זה למד, מתוך שנאמר בעניין הקרבנות קרבנות ימי הפסח, "מִלְבַּד עֲלֵת הַבֶּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתְּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה. כָּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שְׁבַעַת יָמִים", המלמד, שסדר הקרבנות קרבנות המוספים, הוא כסדר הקרבנות התמיד והמוספים הלמד מהכתוב הקודם, "מִלְבַּד עֲלֵת הַבֶּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתְּמִיד", שהתדיר קודם לחבירו, ומכאן שגם בהקרבנות המוספים השונים, התדיר מחבירו, קודם את חבירו.

- **ולדעת אביי**, מתוך הכתוב המלמד שהתמיד קודם למוספים, יש ללמוד, שאף בשאר דברים, התדיר קודם, שנאמר בו, "מִלְבַּד עֲלֵת הַבֶּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתְּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה", ללמד שהטעם שהוא קודם, הוא משום שהוא תמיד ותדיר, ולא נצרכה תורה לפרש טעם הדין הזה, אלא ללמד, שגם שאר דברים כל התדיר קודם.

כל המקודש מחבירו קודם את חבירו

מי שבאו לידו שתי מצוות, ואחת מהן מקודשת מחברתה, כגון שיש לו להקריב שני קרבנות, שבאחד יש צד של ריבוי קדושה מחבירו, עליו להקדים את המקודש יותר. ולהלן יתבארו בעזה"י פרטי דין זה.

חטאת ועולה מי מהן קודמת [מחמת קדושתה] **במשנה מבואר**, שלעניין זריקת דמים, החטאת מקודשת מהעולה, משום שבזריקת דם החטאת, הבעלים מתכפרים כפרה גדולה, על חטא שיש בו כרת, [מה שאין כן בזריקת דם העולה, שהבעלים אינו מתכפר בו אלא על חטא של עשה], ולכן אם נשחטו חטאת ועולה, ושני הדמים עומדים להזרק למזבח, יש להקדים את זריקת דם החטאת לזריקת דם העולה. ולעניין הקטרת האימורים למזבח, העולה מקודשת מהחטאת, כי העולה עולה כליל לאישים, והחטאת אינה עולה כולה, אלא הבשר לכהנים והאימורים בלבד למזבח, ולכן, אם נזרקו דם חטאת ועולה, ושניהם עומדים להיות מוקטרים למזבח, יש להקדים את הקטרת העולה להקטרת החטאת.

ובגמרא ביארו, שדינים אלו למדים מהכתובים, שנאמר בעניין קרבנות חינוך הלויים שני כתובים. (א) וְלָקַחוּ פֶּרֶךְ בֶּן בֶּקֶר [והוא עולה] וּמִנְחָתוֹ סֹלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וּפֶרֶךְ שְׁנֵי בֶן בֶּקֶר תִּקַּח לְחֻטָּאת".

(ב) "וְהִלְוִיִּם יִסְמְכוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּרִים וַעֲשֵׂה אֶת הָאֶחָד חֻטָּאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה לְהִ' לְכַפֵּר עַל הַלְוִיִּם". מהכתוב הראשון משמע, שהעולה קודמת, ומהכתוב השני משמע, שהחטאת קודמת. ויתיישבו שני הכתובים כך, שלעניין זריקת הדם, שהחטאת מקודשת יותר, היא קודמת, ולעניין הקטרת האימורים, שהעולה מקודשת יותר, היא קודמת.

מתנות אחרונות של החטאת

זריקת דם עולה מי מהן קודמת

לעיל נתבאר, שלעניין זריקת דמים, החטאת

מקודשת מהעולה, מסברא משום שהיא מכפרת

[כמבואר במשנה] וממקרא [כמבואר בגמרא].

והנה כבר נתבאר בפרק בית שמאי, שכפרת החטאת היא בזריקה ראשונה, אבל שלוש זריקות אחרונות, הן כבר אחר הכפרה, ואינן מעכבות את הכפרה.

ואם כן, **אם הטעם שיש להקדים את זריקת דם החטאת לזריקת דם העולה, הוא, משום שזריקת דם החטאת מכפרת, אין הטעם הזה מועיל, אלא לזריקה ראשונה של חטאת שהיא המכפרת, ולא בזריקות אחרונות.**

אבל אם הטעם שיש להקדים את זריקת דם החטאת, הוא מהכתוב בעניין קרבנות חינוך הלויים, "וַעֲשֵׂה אֶת הָאֶחָד חֲטָאת", הטעם הזה מועיל להקדים את כל זריקות החטאת לזריקות העולה, כי חטאת הלויים לא באה לכפרה, ואם למדנו ממנה שיש להקדים את זריקת דמה לזריקת דם העולה, אין הטעם משום שהיא מכפרת, אלא משום שלעניין זריקת דמים, קרבן ששמו חטאת, עדיף על קרבן ששמו עולה, והוא הדין לעניין זריקות דם של כל החטאות, אף כשאין מכפרות, שהן קודמות לזריקות דם של העולות.

ואולם במערבא אמרו, שגם אם הטעם שיש להקדים את זריקת דם החטאת לזריקת דם העולה, הוא מסברא, כי דם החטאת מכפר, מכל מקום אף שאין הטעם הזה מועיל אלא לזריקה ראשונה, מאחר שהתחיל בזריקות החטאת מחמת הכפרה של זריקה ראשונה, גומר את כל הזריקות, ואינו מפסיק בהם כדי לזרוק את דם החטאת.

כמה ספיקות בהקדמת חטאת ועולה

ספק א' – זריקת דם חטאת, והקטרת אברי עולה, מי מקודש יותר לקדום. האם דם חטאת קודם, משום שהוא מרצה. או הקטרת אברי עולה, משום שהם עולים כליל.

ספק ב' – זריקת דם עולה, והקטרת אימורי חטאת, מי מקודש יותר לקדום. האם דם עולה קודם, משום שיש בעולה קדושה יתרה בהקטרתה, שהיא כליל, [ומחמת זה אף זריקת דמה שאינה כליל, קודמת]. או שהקטרת אימורי חטאת קודמים, משום שיש בחטאת קדושה יתירה בזריקת דמה, שהם מכפרים כפרה גדולה, [ומחמת זה אף ההקטרה שאינה מכפרת, קודמת].

אשם ועולה איזה מהם קודם

מתוך מסקנת הסוגיה משמע, שיחס אשם ועולה, הוא כיחס חטאת ועולה, לעניין זה, שזריקת דם אשם קודמת לזריקת דם עולה, והקטרת איברי עולה קודמים להקטרת אימורי אשם. [אולם לפירוש השני בתוס', בדבר אחד אשם נחות מחטאת לגבי עולה, והוא, שדם עולה קודם בוודאי לאימורי אשם, ואין בזה ספק ב' הכתוב לעיל].

חטאת קודמת לאשם

אף שאשם מקודש מחטאת, לעניין זה שיש לו קצבה, שנאמר בתורה, "וַהֲבִיֵּא אֶת אֲשָׁמוֹ לַה' אֵיל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְפֹּד כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאֲשָׁם", וחטאת באה אף בפחות מכך.

מכל מקום החטאת קודמת לאשם, כי החטאת מקודשת מן האשם בדברים שקרבים ממנה למזבח, שכן **דם החטאת ניתן בארבע מתנות על ארבע קרנות המזבח, וכן מפורש בתורה ששיירי דם החטאת נשפכים ליסוד המזבח.** מה שאין כן באשם, שאין דמו ניתן אלא בשתי מתנות שהן ארבע, ולא פירשה בו תורה שישפכו שיירי דמו ליסוד המזבח.

אשם קודם לתודה ולאיל נזיר

אף שתודה ואיל נזיר עדיפות על אשם, בכך שיש להביא עמהם לחמי תודה ונזיר, ועם האשם אין מביאים לחם.

מכל מקום האשם קודם לתודה ולאיל נזיר, כי הוא עצמו מקודש מהם, שכן הוא **קדשי קדשים, והם קדשים קלים.**

תודה קודמת לאיל נזיר

אף שאיל נזיר קרב עם קרבנות אחרים של הנזירות [חטאת ועולה] ותודה קריבה לבדה.

מכל מקום התודה קודמת לאיל נזיר, כי התודה עצמה מקודשת מאיל הנזיר עצמו, שכן **עם התודה יש להביא ארבעה מיני לחמים, ועם איל הנזיר מביאים שני מיני לחמים בלבד.**

תודה ואיל נזיר קודמים לשלמים

אף שהשלמים עדיפים על תודה ואיל נזיר, בכך שהשלמים באים אף כקרבנות ציבור [בעצרת].

מכל מקום תודה ואיל נזיר קודמים לשלמים, כי הם מקודשים יותר, בכך שהם **נאכלים ליום**

ולילה בלבד, ויש להביא עימהם לחמים, מה שאין כן שלמים, שנאכלים לשני ימים, ואין מביאים עימהם לחם.

שלמים קודמים לבכור

אף על פי שהבכור עדיף על השלמים, בכך שקדושתו משעת יציאתו מהרחם, ונאכל לכהנים, מה שאין כן שלמים, שקדושים רק משעת הקדשם, ונאכלים לישראל.

מכל מקום השלמים קודמים לבכור, מפני שמצוות הקרבת השלמים מרובות ממצוות הקרבת הבכור, שכן, **דם השלמים ניתן למזבח במתן שתים שהן ארבע, והם טעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק.** ובכור אינו טעון אלא מתנה אחת של דם, ואינו טעון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק.

הבכור קודם למעשר בהמה

אף על פי שמעשר עדיף על בכור, בכך שמקדש את הסמוכים לו לפניו ולאחריו. [כמו ששינו במסכת בכורות קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי, שלושתם מקודשים, כפי שיתבאר בעזה"י במסכת בכורות]. מכל מקום הבכור קודם למעשר, **כי קדושתו מרחם.**

מעשר בהמה קודם לקרבנות

העוף [חטאת ועולה]

אף על פי שקרבנות העוף [חטאת ועולה] עדיפים על מעשר בהמה בכך שהם קדשי קדשים ומעשר בהמה אינו אלא קדשים קלים.

מכל מקום מעשר בהמה קודם לקרבנות העוף, **כי (א) הוא מקודש מהם בכך שהוא מין זבח**, [כלומר נשחט בסכין, ועופות מליקתם ביד, ושחיטת סכין חשובה ממליקת יד, שכן רוב הקדשים נשחטים בסכין, ולא נמלקים ביד]. **(ב) וכמו כן, מעשר בהמה מקודש מחטאת העוף, בכך שיש בו לגבוה שני דברים**, כלומר גם **דמו** ניתן למזבח, וגם **אימוריו** מוקטרים על המזבח, מה שאין כן בחטאת העוף, שאין בה למזבח אלא דם, אבל כל בשרה לכהנים ולא לגבוה, [ומאחר שמעשר קודם לחטאת העוף, כל שכן שהוא קודם לעולת העוף, שהרי אפילו חטאת העוף קודמת לעולת העוף כמבואר להלן].

בשר קדשים קלים שיצא

חוץ לקלעים לפני זריקת דמים

בשר קדשים קלים נאכל בכל העיר אף חוץ לחומת העזרה, כפי שנתבאר בפרק איזהו מקומן, אולם אינו ניתן באכילה אלא אחרי שנזרק דם הקרבן למזבח, [והוקטרו אימוריו], אבל לפני זריקת הדם, עדיין לא הותר הבשר באכילה. ונחלקו חכמים, מה דינו אם יצא מחוץ לעזרה או לעיר קודם זריקת דמים.

לדעת ריש לקיש – כל זמן שלא הותר הבשר באכילה, הוא נחשב כקדשי קדשים, ולא כקדשים קלים, [כשם שאימורי קדשים קלים דינם כקדשי קדשים, משום שאינם מותרים להדיוט], וכל זמן שהוא נחשב כקדשי קדשים, הוא **נפסל ביציאתו מחוץ לעזרה**, ככל קדשי קדשים הנפסלים ביציאה מחוץ לעזרה.

ולדעת רבי יוחנן – בשר קדשים קלים שיצא חוץ לעזרה קודם זריקת דמים, **לא נפסל** בכך. מתחילה רצו לומר, שהטעם לכך, כי אף שבאמת קודם שהוא מותר באכילה נחשב הוא כקדשי קדשים, מכל מקום אינו נפסל ביציאתו מחוץ לעזרה, כי לעניין זה אינו שווה לקדשי קדשים, משום שבשר זה סופו להיות מותר באכילה חוץ לעזרה, ואינו כקדשי קדשים שלעולם לא יהיו מותרים חוץ לעזרה, [ולפי הטעם הזה, אם יצאו אימורי קדשים קלים חוץ לעזרה קודם זריקה, הם נפסלים, כי אף קודם זריקה דינם כקדשי קדשים, ומאחר שאין סופם להיות מותרים לצאת, הם נפסלים ביציאה]. אולם יתכן, שטעמו של רבי יוחנן הוא, משום שלדעתו קודם זריקת הדם עדיין לא קדשו כלל, לא הבשר ולא האימורים, להיות נפסלים ביציאה, ולכן הבשר שיצא חוץ לקלעים קודם זריקת הדם, לא נפסל, [וכמו כן האימורים שיצאו חוץ לקלעים קודם זריקת הדם לא נפסלו], כי אין דבר נפסל ביציאה, אלא אחר שקדש בזריקת הדם.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ

שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)